

**La presència del català en
l'etiquetatge de les principals
empreses de begudes amb seu a
Catalunya**

Introducció

L'etiquetatge en català de productes alimentaris encara està molt lluny d'una situació normal en què el consumidor català sigui tractat en igualtat de condicions respecte a la resta de consumidors europeus amb comunitats lingüístiques que per vitalitat en l'ús de la llengua i nombre de parlants poden ésser comparables a la catalana. És evident que a diferència d'aquestes comunitats lingüístiques en el cas català hi ha un buit legal, pel qual la legislació només protegeix la comunitat castellanoparlant. No obstant, a desgrat d'aquest greuge legal, i que les empreses catalanes, a diferència de la resta de casos comparables, no tenen un suport legislatiu per part de l'administració, probablement arran de la pressió del consumidor i la sensibilitat de les mateixes empreses, darrerament hi ha hagut un creixement força important de l'etiquetatge en català de productes de gran consum. En aquest document volem exemplificar-ho en un àmbit concret; el de l'etiquetatge de begudes. Seguidament exposarem la situació en aquest àmbit pel que fa a les grans empreses. Destacarem que de les empreses de begudes amb seu a Catalunya i amb més de 100 milions d'euros de facturació anual, 5 de 8 (un 62%) està ja etiquetant part dels seus productes en català. A més, de les que l'estan introduint, 4 de 5 (80%), tenen el primer producte en vendes de l'empresa, el número u, d'entre els productes que etiqueten en català.

les empreses analitzades

La selecció d'empreses analitzades parteix de les darreres dades extretes d'Alimarket de begudes (2006). Corresponen a totes les empreses que facturen més de 100 milions d'euros l'any i que tenen la seu a Catalunya, i que els seus ingressos majoritàriament provenen de les begudes. Es tracta concretament de les següents empreses (totes multinacionals), mostrades per ordre de facturació, de més a menys:

- COBEGA, S.A. (elaboradora bàsicament de refrescos, alguns tan coneguts com la Coca-Cola)
- Grup DAMM S.A. (principalment cerveses)
- Grup FREIXENET (principalment vins i caves)
- BACARDI ESPAÑA, S.A. (principalment licors)
- Grup FONT VELLA S.A. (principalment aigües, pertany al grup Danone)
- Grup CODORNÍU (principalment vins i caves)
- M. TORRES (principalment vins i licors)

- VICHY CATALAN (principalment aigües)

Hi ha altres empreses amb seu a Catalunya que facturen més de 100 milions d'euros anuals i que elaboren begudes. Tanmateix per aquestes empreses el sector de les begudes és una activitat secundària i no pas la principal font d'ingressos. Aquestes empreses són; Grupo NESTLÉ ESPAÑA S.A., NUTREXPA S.A., SARA LEE SOUTHERN EUROPE S.L. i UNITED BISCUITS IBERIA, S.L. (ara de KRAFT)

Les dades que mostrem corresponen a observacions del juliol del 2006.

Més de la meitat de les principals empreses de begudes amb seu a Catalunya ja etiqueten en català

De les 8 principals empreses de begudes amb seu a Catalunya, 5, és a dir, un 62%, ja està etiquetant en català. Només COBEGA, S.A., BACARDI ESPAÑA, S.A. i el GRUPO FONT VELLA S.A. no tenen ni un sol producte etiquetat en català

Empreses segons si empren el català en l'etiquetatge o no	
Etiqueten en català (tots o alguns productes)	No etiqueten en català cap producte
Grup DAMM S.A. Grup FREIXENET Grup CODORNÍU M. TORRES VICHY CATALAN	COBEGA, S.A. BACARDI ESPAÑA, S.A. Grup FONT VELLA S.A.

Exemples d'alguns productes etiquetats en català	
Grups empresarials	Exemples de productes etiquetats en català
Grup DAMM S.A.	Estrella Damm (els formats més venuts), tots els formats de Xibeca i breus inscripcions en d'altres productes
Grup FREIXENET	Caves i vins Freixenet, Segura Viudas, René Barbier, Castellblanch, Canals i Nubiola, Conde de Caralt...

Grup CODORNIU	Caves Codorníu, els caves i vins Bach, Raimat, Scala Dei...
M. TORRES	Els vins Torres Rosado De Casta, Viña Esmeralda i Coronas, entre d'altres.
VICHY CATALAN	Les aigües amb gas o sense com; Vichy Catalan, Font d'Or, Caldes de Malavella...

Fins i tot algunes de les empreses importants però que el sector begudes no és la seva principal activitat, també han començat, per bé que tímidament, a etiquetar en català. Aquest és el cas de la multinacional SARA LEE SOUTHERN EUROPE S.L.

Fins fa poc pràcticament cap d'aquestes grans empreses etiquetava en català, els canvis han estat molt recents

Es pot dir que fins l'any 2000 cap d'aquestes empreses tenien productes etiquetats en català (en tot cas eren productes de poca distribució i no pas de gran consum). La implantació del català s'ha produït doncs en els darrers anys de forma ascendent i progressiva, sense haver-hi cap mena de retrocés. Actualment totes aquestes empreses tenen productes de gran consum, de venda en grans superfícies de lliure servei i en bars i restaurants, etiquetats en català.

Anys d'inici de l'etiquetatge en català	
Grups empresarials	Any en què vam començar a etiquetar en català
Grup DAMM S.A.	Va començar a etiquetar algun producte en català el 2001, per bé la introducció en productes de les primeres marques no es produeix fins el 2006
Grup FREIXENET	Comença a etiquetar en català de manera massiva en tots els productes el 2005 (el 2001 havia introduït el català en alguns pocs productes)
Grup CODORNIU	Tot i tenir algun producte etiquetat en català ja en el 2000, l'increment notable en les primeres marques es produeix a partir del

	2001 i especialment el 2003 i en una altra tongada el 2006.
M. TORRES	Comença d'introduir el català el 2003
VICHY CATALAN	Entre el 2004 i el 2005

Les empreses que estan introduint el català en l'etiquetatge majoritàriament ja etiqueten el seu primer producte en vendes en la nostra llengua

Un punt important a ressaltar és que l'etiquetatge en català en aquestes empreses no s'ha produït només en productes menors, sinó que bàsicament es tracta de productes de gran consum. Tant en els casos de Damm, Freixenet, Codorníu, M. Torres i Vichy Catalan, tenen productes etiquetats en català d'entre els més venuts. En el cas de Damm, Freixenet, Codorníu i Vichy Catalan, el producte número 1 en vendes o emblemàtic de l'empresa justament està etiquetat en català. És a dir 4 (80%) de les 5 empreses que etiqueten en català tenen el primer producte en vendes en català.

Primers productes etiquetats en català	
Grups empresarials	Producte emblemàtic
Grup DAMM S.A.	Cervesa Estrella Damm 33cl, envàs de vidre
Grup FREIXENET	Caves Carta Nevada i Cordón Negro
Grup CODORNÍU	Cava Anna de Codorníu
VICHY CATALAN	Aigua amb gas Vichy Catalan

Empreses que havien etiquetat en català o que tenen un fort arrelament a la societat catalana encara es neguen a seguir aquesta tendència de creixement del català en l'etiquetatge tot i contradir-se amb els propis codis de conducta

Les primeres empreses de begudes que no etiqueten en català cap producte (3 de 8, és dir un 38%), COBEGA, S.A., BACARDI ESPAÑA, S.A. i el GRUPO FONT VELLA S.A. tenen un fort arrelament a Catalunya.

BACARDI té els seus orígens l'any 1862 a Cuba per Fecund Bacardí i Massó, català de Sitges. Fora de Cuba, Barcelona, el 1910, va ésser la primera ciutat en acollir una planta

d'elaboració. FONT VELLA, és un producte fortament arrelat a les aigües del Montseny, a Sant Hilari Sacalm, d'on prové el nom, a més pertany al Grup Danone, empresa també amb els orígens al nostre país, creada el 1919 i amb la primera fàbrica el 1923 a Barcelona. Finalment COBEGA, va néixer el 1951 a Barcelona. Fou la primera empresa envasadora de l'Estat espanyol de Coca-Cola. El 1953 COBEGA va vendre per primera vegada en aquest estat una ampolla de Coca-Cola. Algunes empreses emblemàtiques com Nestlé (per bé com hem dit el sector begudes no és el principal font de beneficis però sí que és si més no important per exemple en el cas de les aigües) ja havien etiquetat en català durant la Segona República. Després de la prohibició franquista, no van normalitzar l'etiquetatge mantenint la política lingüística de l'època del règim feixista.

Així mateix aquestes empreses tenen codis de conducta que aparentment els obligarien d'etiquetar en català, però tanmateix en el cas del consumidor català, es fa una excepció. Aquests són per exemple els codis ètics de COBEGA i Coca-cola (extrets del seu web):

*COCA-COLA COMPANY: "A través de les nostres accions com a ciutadans locals, nosaltres ens esforcem cada dia per refrescar el mercat, enriquir el lloc on treballem, protegir el medi ambient i **enfortir les comunitats on operem (...)** Nosaltres som ciutadans locals, **entenem la nostra responsabilitat de contribuir a millorar la qualitat de vida de les nostres comunitats**".*

*COBEGA: "El nostre objectiu principal és satisfer les **necessitats dels nostres consumidors**, fent-los arribar els millors productes amb el màxim nivell de **qualitat**, donant **el millor servei als nostres clients** perquè aquest objectiu sigui factible".*

Danone, propietària de Font Vella, d'entre els codis ètics afirma (extrets del seu web)

*OBERTURA. **Perquè creiem en la diversitat com a font de riquesa.** Per això busquem les oportunitats que ens ofereixen afrontar els canvis amb agilitat, pragmatisme i flexibilitat.*

*HUMANISME. **Perquè l'atenció a les persones és l'eix de les nostres decisions.** Per això actuem amb respecte, responsabilitat cap a l'entorn i una gran sensibilitat medioambiental.*

*ENTUSIASME. **Perquè no existeixen límits sinó obstacles que hem de superar amb la nostra audàcia, passió i un gran afany de superació.***

*PROXIMITAT. **Perquè per nosaltres es imprescindible estar cada cop més a prop de les persones que ens ofereixen la seva confiança cada dia.***

Les empreses que no etiqueten en català sí que ho fan en llengües molt menys parlades que el català i amb etiquetes multilingües en països amb més d'una llengua pròpia

La Plataforma per la Llengua ha analitzat els casos de Coca-cola (producte venut per Cobega) i Danone (propietari de Font Vella), observant quin era el comportament d'ambdues empreses arreu dels països on actua, i de manera especial a Europa i en els països democràtics i desenvolupats on hi ha comunitats lingüístiques amb un nombre similar de parlants que la catalana, i també en països plurilingües, en similitud al que passa a l'Estat espanyol. En tots els casos aquestes empreses respecten el consumidor pel que fa a la llengua. L'única excepció és el cas de l'Estat espanyol i particularment, donat el nombre més significatiu de parlants, el consumidor de llengua catalana.

En el següent gràfic queda ben reflectiu com la *Coca-Cola* es troba actualment etiquetada en moltes llengües d'Europa (i també pel cas del Canadà) que tenen un nombre de parlants inferior als del català (el català en té uns 7.600.000) i en les diverses llengües de països plurilingües.

Aquesta situació es produeix en tots els productes de "The Coca-Cola Company", ja que en tots ells la llengua de l'etiquetatge és a Catalunya únicament i exclusivament el castellà: Coca-Cola, Fanta, Nestea, Nordic Mist, Sprite, Fruitopia, Bitter Mare Rosso, Aquabona, Minute Maid, Aquarius, Powerade, Burn, etc. En algun producte es dona el cas d'etiquetatge en més d'una llengua, però no pas en català, com per exemple l'ampolla de 500 ml. d'Aquarius, en castellà i portuguès.

Els següents gràfics i il·lustracions són un exemple d'aquesta clara discriminació internacional de la llengua catalana i demostren que l'etiquetatge en català o el multilingüisme en l'etiquetatge no representa cap problema, car és la fórmula utilitzada per Coca-Cola en molts mercats i en les llengües de comunitats lingüístiques molt més petites que la catalana.

Els següents exemples il·lustren els casos de:

- 1) etiquetatge per a minories lingüístiques molt més petites que el català (com Islàndia o Estònia)
- 2) etiquetatge multilingüe per a comunitats lingüístiques d'un mateix estat (com Bèlgica o Suïssa).

L'ús de les llengües en l'etiquetatge dels productes de Coca-Cola	
Llengües i nombre de parlants	Etiquetatge
Català (7.600.000) 	No
Islandès (280.000) 	Sí
Estonià (984.000) 	Sí
Letó (1.360.000) 	Sí
Francès a Suïssa (1.630.283) 	Sí
Eslovè (2.000.000) 	Sí
Lituà (3.040.000) 	Sí
Francès a Bèlgica (4.000.000) 	Sí
Alemanys a Suïssa (4.250.000) 	Sí
Hebreu a Israel (4.320.000) 	Sí
Serbocroat a Croàcia (4.500.000) 	Sí
Finès 4.800.000 	Sí
Danès (5.200.000) 	Sí
Francès al Canadà (5.700.000) 	Sí
Neerlandès a Bèlgica (6.035.000) 	Sí

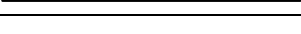
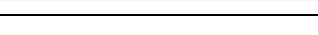

El cas de Danone és molt similar. Catalunya és l'únic lloc on l'empresa obvia la llengua oficial i pròpia dels consumidors als quals es dirigeix, si tenim en compte les comunitats lingüístiques europees de països democràtics i desenvolupats amb un nombre similar de parlants que la catalana.

Aquesta situació es produeix en tots els productes de Danone, ja que en tots ells la llengua de l'etiquetatge a Catalunya és únicament el castellà: Danet, Flam, Cuajada, La Copa, Actimel, Bio Activa, Arroz con leche, Danacol, Vitalinea, Savia, Dan'up, Yoghourt Griego, Mousse, Original, Danonino, Mi primer yoghurt, etc. En algun producte de la marca Daníssimo es dona el cas d'etiquetatge bilingüe castellà i anglès, però no pas en català. En l'etiquetatge de les aigües Font Vella, Lanjarón i els productes LU es dona la mateixa situació de discriminació del consumidor català i d'excepcionalitat.

Els següents gràfics i il·lustracions són un exemple d'aquesta clara discriminació internacional de la llengua catalana i demostren que l'etiquetatge en català o el multilingüisme en l'etiquetatge no representa cap problema per Danone. Així trobem casos de:

- 1) etiquetatge per a comunitats lingüístiques més petites que la catalana (com Suïssa, Quebec, Dinamarca, Eslovènia, Estònia, Croàcia, Finlàndia o Bèlgica).
- 2) etiquetatge multilingüe per les diferents llengües oficials d'un mateix Estat (com Bèlgica, Finlàndia, Suïssa o Canadà)

L'ús de les llengües en l'etiquetatge dels productes de Danone	
Llengües i nombre de parlants	Etiquetatge
Català (7.500.000) 	No
Suec a Finlàndia (293.000) 	Sí
Estonià (984.000) 	Sí
Francès a Suïssa (1.630.283) 	Sí
Eslovè (2.000.000) 	Sí
Francès a Bèlgica (4.000.000) 	Sí
Alemany a Suïssa (4.250.000) 	Sí
Hebreu a Israel (4.320.000) 	Sí
Serbocroat a Croàcia (4.500.000) 	Sí
Noruec (4.500.000) 	Sí
Eslovac (4.600.000) 	Sí
Finès (4.800.000) 	Sí
Danès (5.200.000) 	Sí
Francès al Canadà (5.700.000) 	Sí
Neerlandès a Bèlgica (6.035.000) 	Sí

La majoria d'aquestes empreses també estan incorporant el català en els seus webs

Tant Codorníu, com Freixenet, com Miguel Torres, com Damm i Vichy Catalan han incorporat el català en llurs diversos webs. No el tenen en català ni Bacardi, ni Cobega (ni Coca-Cola España) ni Font Vella (ni el grup Danone). A diferència de Danone, Nestlé España sí que ha incorporat recentment el català en el seu web per a l'Estat espanyol.

Les empreses catalanes, sense el suport de l'administració, aposten per la nostra llengua, tot i no tenir un marc legal favorable propi d'unes condicions normals

En aquests moments només la llengua castellana és obligatòria en l'etiquetatge, i tan sols pel que fa als productes catalans de denominació d'origen distribuïts exclusivament en el territori de Catalunya ho és només la catalana.

Així, un ciutadà de Castella té garantit per llei la informació bàsica en castellà, la llengua pròpia de la comunitat, de totes les informacions obligatòries de tots els productes alimentaris, de neteja o farmacèutics que s'hi distribueixen. En canvi un ciutadà de Catalunya, no té garantida cap d'aquestes obligacions en la llengua que és pròpia i a més hi té imposada per llei, en tots aquests productes, la llengua castellana (llevat d'alguns casos excepcionals). L'Estat espanyol és l'únic de la Unió Europea i dels països democràtics desenvolupats on hi ha comunitats lingüístiques de més de 300.000 parlants amb competència lectora i escrita de la llengua on no queda garantit l'etiquetatge en les respectives llengües. No passa enlloc més. L'Estat espanyol és l'únic amb importants comunitats lingüístiques plenament vitals que només protegeix una de les comunitats lingüístiques, la castellanoparlant.

L'any 1993, el Parlament català va aprovar l'Estatut del Consumidor, pel qual en l'article 26 es reconeix el dret a rebre aquestes informacions en català. En el mateix Estatut del consumidor, en la primera de les disposicions transitòries, s'insta a la Generalitat (el govern català en té plenes competències) a donar compliment de l'article 26 en el termini d'un any, és a dir el 1994. 13 anys després encara no s'ha desplegat aquest dret, ni tan sols després que la Llei de política lingüística del 1998 tornés a fer referència a la regulació de l'etiquetatge en català en l'article 34. I fins ara només l'etiquetatge en castellà, regulat per diversos decrets segons el tipus de producte, és obligatori.